

زنده یاد دکتر عباس زمانی در سال ۱۲۹۷ شمسی در شهرستان گناباد به دنیا آمد . وی تحصیلات شش ساله مقطع ابتدایی را در همین شهرستان در سال ۱۳۱۵ شمسی به پایان رسانید و به سمت آموزگاری به خدمت آموزش و پرورش گناباد درآمد. در سال ۱۳۲۳ به ریاست کارگزینی آموزش و پرورش این شهرستان منصوب شد. دکتر زمانی در حین کار به تحصیل خود نیز ادامه داد و پس از نقل مکان به مشهد در این شهر دیپلم ادبی گرفت. وی در سال ۱۳۲۴ در آزمون سراسری دانشگاهها شرکت کرد و در رشته حقوق دانشگاه تهران پذیرفته شد. کمتر از یکسال در این رشته تحصیل کرد و به علت علاقه به باستان شناسی تغییر رشته داد. در سال ۱۳۲۹ با رتبه نخست در رشته باستان شناسی از دانشکده ادبیات و علوم انسانی فارغ التحصیل شد. این موفقیت موجب اعطای یک بورس چهارساله تحصیلی دولتی به وی و اعزام به فرانسه برای اخذ مدرک دکتری شد. او علاوه بر تحصیل باستان شناسی رشته زبان فرانسوی را نیز در مدرسه لوور به پایان برد و در این رشته نیز شاگرد اول شد. دکتر زمانی با پشتکار و علاقه دوره دکتری را دو سال و نیم طی کرد و به ایران بازگشت. وی پس از بازگشت از فرانسه تا پایان عمر به تحصیل در دانشکده های الهیات، ادبیات و هنرهای زیبای دانشگاه تهران به تحصیل پرداخت و همزمان به پژوهش در حوزه باستان شناسی پرداخت. وی علاقه بسیاری به زادگاهش گناباد نوشت و مقالات متعددی در باره باستان شناسی و هنر این منطقه نوشت که هنوز پس از گذشت سالیان بسیار در زمره ارزشمندترین مقالات در این باره است. از جمله این مقالات می توان از «حلقه دختر شوراب» گناباد، هنر سال سازی در «مند» گناباد، «قلعه فرود» گناباد، سه اثر تاریخی در

«زبید» گناباد، «حلقه دختر مزاریستان» گناباد نام برد که در مجله «بررسی‌های تاریخی» و مجله «هنر و مردم» بچاپ رسیده است. مرحوم دکتر «زمانی»، در تحقیقات علمی باستانشناسی دشت قزوین نیز شرکت داشت.

مرحوم دکتر «عباس زمانی»، پرکار و خستگی ناپذیر بود. ژرف نگر و ژرف اندیش و آنچه را آموخته بود، با علاقمندی بسیار به شاگردانش می‌آموخت، زندگی‌اش، در آموختن و آموزاندن سپری شد. همیشه میخواست بداند و به درستی بداند. بیش از همه، به کار باستانشناسی عمیقاً عشق می‌ورزید تا آنجا که تابستانها، تمام وقت خود را صرف تحقیقات ارزنده‌ای نیز بعمل آورد. او، گنجینه گرانبهائی از دانش و فرهنگ بود. مقالات علمی و تحقیقی بسیار نوشت، که هر یک به نوبه خود مقام والائی در شناساندن تاریخ و فرهنگ و تمدن باستانی ایران دارد. بیشتر مقالات علمی و تحقیقی او، در مجله «هنر و مردم» بچاپ رسیده است و کتابهای او نیز از طرف وزارت فرهنگ و هنر و دانشگاه چاپ و منتشر شده است.

دکتر «عباس زمانی»، روز بیست‌وهشتم تیرماه، سال ۱۳۵۲ در یک حادثه فجیع رانندگی در راه مشهد- قوچان بسختی مجروح شد. او را برای مداوا ابتدا به مشهد و سپس به تهران انتقال دادند. اما تلاش‌های مستمر پزشکان مفید واقع نشد و سرانجام پس از یک هفته جدال با مرگ در تاریخ چهارم مرداد ماه سال ۱۳۵۲ جان به جهان آفرین تسلیم کرد و آسمانی شد. همسر دکتر زمانی خانم فخر ایران مطلبی در این ایام در مصاحبه‌ای در باره او چنین گفته است:

هیچ چیز باندازه مطالعه بر روی یک اثر تاریخی و نوشتن یک مقاله تحقیقی، خوشحالش نمی‌کرد.

او، خانواده‌اش را اصمیمانه دوست داشت. متواضع و فروتن بود. وجودش از عطوفت و مهربانی لبریز بود. در سفرهایش، از فرصت استفاده می‌کرد و به مطالعات علمی می‌پرداخت. گاه، همانطور که در جاده میرفت، بنای مخروبه‌ای توجهش را جلب می‌کرد. می‌ایستاد و به بررسی بنا می‌پرداخت، عکسبرداری میکرد و از افراد محلی تحقیق می‌کرد. سرشار از شور و شوق کار بود. در تمام طول حیات خود، هرگز روزی را به بیکاری نگذراند. وقتی کار تحقیق درباره موضوعی را بپایان میرساند، سخت به هیجان می‌آمد. آنوقت کار دیگری را شروع می‌کرد. هرگز بررسی و تحقیقی را نیمه‌کاره رها نمی‌کرد.

یادش گرامی و راهش پررهرو